

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 150
van **ADELIN BLANCQUAERT**
datum: 29 oktober 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Verschuinen van minderjarigen voor de jeugdrechter - Gebruik videoconferencing

In de vergadering van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie van 13 oktober 2020 werd een vraag gesteld over het gebruik van videoconferencing om vanuit de gemeenschapsinstellingen te verschuinen voor de jeugdrechter. Dit thema was al eerder aan bod gekomen in de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid.

Omwille van gezondheidsredenen werd door de coronacrisis videoconferencing als een mogelijkheid aanzien. Het decreet betreffende jeugddelinquentie van 15 februari 2019 voorziet in artikel 15 in de mogelijkheid van het gebruik van de videoconferentie voor het verschuinen van minderjarigen voor de jeugdrechter. Het ontwerpbesluit dat uitvoering moet geven aan artikel 15 werd vorige week op de ministerraad geagendeerd.

Voorstanders van deze methode halen aan dat het gebruik van videoconferencing zou leiden tot minder tijdverlies, meer efficiëntie en minder risico's. Er zijn echter ook een aantal nadelen verbonden aan dit digitaal alternatief. Het persoonlijk contact tussen de jongere en de jeugdrechter en de hele setting daarrond gaat verloren, wat de beleving fundamenteel anders maakt. Een ontmoeting met de jeugdrechter staat erom bekend een indruk achter te laten bij de jongere. Deze ervaring kan op zich al afschrikwekkend werken en het recidiverisico verminderen. Het risico bestaat erin dat dit digitaal contact ervoor zorgt dat de ervaring als minder ingrijpend wordt ervaren. Daarnaast kan het ook de jeugdrechter bemoeilijken zich een globaal beeld van de jongere te vormen. Het moet niet enkel gaan om het belang van de gemeenschapsinstellingen, maar in de eerste plaats ook om het belang van de jongere zelf.

"Als het systeem werkt, kan dat wel een goed systeem zijn", gaf de minister aan in haar antwoord in commissie. De vraag daarbij is dan ook wanneer er wordt gesproken van een goed werkend systeem.

1. Aan de hand van welke evaluatiecriteria zal dit systeem geëvalueerd worden?
2. Zijn er studies bekend omtrent de ervaringen van jongeren met de jeugdrechter? Zo niet, lijkt het de minister niet nuttig hier een onderzoek naar te voeren?
3. Welke initiatieven neemt de minister om het persoonlijk contact tussen de jongere en de jeugdrechter te waarborgen?

4. In artikel 15 van het decreet betreffende jeugddelinquentie staat dat de jongere bij het eerste contact van de jeugdrechter verplicht fysiek moet verschijnen en dat fysieke verschijning nadien ook door de jeugdrechter bevolen kan worden.

Zijn er nog andere omstandigheden waarin de jongere verplicht zal worden om fysiek te verschijnen voor de jeugdrechter? Zo ja, welke?

ANTWOORD

op vraag nr. 150 van 29 oktober 2020

van **ADELINE BLANCQUAERT**

1. De videoconferentie zal praktijkgericht geëvalueerd worden samen met de stakeholders en op basis van hun ervaringen. De jeugdrechters, de jeugdadvocatuur, de gemeenschapsinstellingen en de stem van de jongeren, ouders worden hierbij betrokken.
2. Er zijn publicaties en initiatieven waar jongeren getuigen over hun ervaringen met, en hun verwachtingen naar de jeugdrechter bijv. binnen de werking van vzw Cachet, vanuit de pleegzorgdiensten of een initiatief van Onthaal-, observatie- en oriëntatiecentrum De Grote Robijn te Antwerpen.

Voor wat betreft de videoconferentie zijn er natuurlijk nog geen studies beschikbaar. Bij de evaluatie, betrekken we wel, zoals gezegd, jongeren, hun ouders, de jeugdadvocatuur, jeugdrechters en de gemeenschapsinstellingen. Deze zijn ook betrokken geweest bij het voorafgaande traject bij het opstellen van het decreet.

Het lijkt ons evident dat we deze organisaties en de stem van de jongeren opnieuw betrekken doorheen de uitvoering van de videoconferentie. Deze bevindingen worden na een jaar toepassing van de videoconferentie samengelegd.

3. Het decreet en het uitvoeringsbesluit voorzien expliciet in een evenwicht om het persoonlijk contact mogelijk te houden. Zo kan zowel de jeugdrechter als de jongere ten alle tijde beslissen tot fysiek contact en moet het eerste contact met de rechter sowieso fysiek zijn, zoals u zelf aanhaalt. Het is net dat moment dat een grote indruk kan laten op jongeren, en dat moment dat we hier behouden. Als de jeugdrechter op één of andere manier de indruk zou krijgen niet het juiste beeld van de jongere te kunnen vormen na dat eerste contact en bij videoconferencing, kan deze dus nog altijd beslissen tot een fysieke verschijning.
4. Het uitvoeringsbesluit geldt enkel voor de voorbereidende rechtspleging. In de fase ten gronde, bijvoorbeeld bij het uitspreken van een vonnis blijft rechtstreekse, fysieke verschijning gelden. En zoals hierboven gemeld kan de jeugdrechter beslissen tot een fysieke verschijning en kan ook de jongere dat vragen.